

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 09.07.18

Adam Bodnar

XI.812.4.2018.KK

Pan
Andrzej Jacyna
Prezes
Narodowego Funduszu Zdrowia
ul. Grójecka 186
02-390 Warszawa

Szanowny Panie Prezesie,

W dniu 1 lipca weszła w życie ustawa z dnia 9 maja 2018 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności (Dz. U. poz. 932). Przyjęcie tej ustawy miało stanowić realizację postulatów osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, w tym również protestujących w Sejmie w kwietniu i maju br.

Ustawa z dnia 9 maja 2018 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności nowelizuje ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1938, z późn. zm.), wprowadzając nowe uprawnienia dla osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności w obszarze opieki zdrowotnej.

Ustawa umożliwi osobom do 18. roku życia, u których stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu oraz osobom ze znacznym stopniem niepełnosprawności prawo do korzystania poza kolejnością ze świadczeń opieki zdrowotnej oraz z usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach. Ustawą zniesiono okresy użytkowania wyrobów medycznych, np. cewników czy ortez, a także wózków. Wskazane wyżej osoby będą miały również możliwość korzystania ze świadczeń specjalistycznych bez konieczności uzyskania skierowania. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych dodano art. 136 ust. 1 pkt 1a, zgodnie z którym kwota zobowiązania w umowie o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie rehabilitacji leczniczej jest zmieniana przez

dostosowanie jej do potrzeb zdrowotnych oraz potrzeb wykonania tej umowy u osób do 18. roku życia, u których stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu oraz u osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

Bardzo ważnym zagadnieniem jest sposób realizacji omawianej ustawy. Należy wskazać, że w toku prac nad tym aktem prawnym wielokrotnie zgłaszano obawy, że w praktyce nie przyniesie on oczekiwanych efektów. W uzasadnieniu projektu ustawy wskazano jedynie, że „projektowane regulacje skutkować będą wydatkowaniem środków z planu finansowego Narodowego Funduszu Zdrowia” i nie określono szacowanych kosztów zmian. Nie podano informacji o ewentualnym zwiększeniu środków na realizację przyznanych ustawą uprawnień z wyjątkiem zapewnienia środków na zwiększenie kwoty zobowiązania w umowie o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie rehabilitacji leczniczej. Osoby z niepełnosprawnością, pomimo korzystnych dla nich rozwiązań ustawowych, mogą mieć faktycznie ograniczony dostęp do świadczeń. Istnieje zatem potrzeba przeznaczenia dodatkowych środków finansowych na wykonanie świadczeń w zakresie adekwatnym do potrzeb zdrowotnych osób z niepełnosprawnościami.

Wobec powyższego powstaje pytanie o to, czy przeprowadzona została szczegółowa analiza zapotrzebowania na objęte ustawą świadczenia zdrowotne, z uwzględnieniem danych o potrzebach osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, jak i możliwości ich zaspokojenia w aspekcie organizacyjnym (fachowej kadry) i finansowym (budżetu na pokrycie kosztów świadczeń) na odpowiednich warunkach (niezwłocznie, regularnie). Podczas dyskusji na forum komisji parlamentarnych wskazywano także na zagrożenie możliwego pokrywania kosztów realizacji przedmiotowej ustawy poprzez zmniejszenie wydatków na inne produkty czy świadczenia w ramach środków NFZ. Przykładowo, osoby słabosłyszące posiadające z reguły orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wyrażały niepokój, że ograniczony zostanie dostęp do aparatów słuchowych.

Mając na uwadze opisane wyżej zagrożenia, wydaje się, że wprowadzane rozwiązania w praktyce stosowania nie zapewnią osobom ze znacznym stopniem niepełnosprawności zapowiadanej poprawy dostępu do opieki zdrowotnej. Moje obawy potwierdzają publiczne wypowiedzi Pana Prezesa, z których wynika, iż wbrew wcześniejszym zapowiedziom osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności nie uzyskają zwiększonego dostępu do opieki zdrowotnej od 1 lipca 2018 roku¹.

Działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2017 r. poz. 958, z późn. zm.), zwracam się do Pana Prezesa

¹ Wywiad Prezesem Narodowego Funduszu Zdrowia w Radiu TOK FM
<http://www.rmfm24.pl/fakty/polska/news-rehabilitacja-dla-osob-niepelnosprawnych-bez-limitow-i-bez-k,nId,2591524>
stan na dzień 27.06.2018 r.

z prośbą o informację na temat przygotowania Narodowego Funduszu Zdrowia i świadczeniodawców do realizacji ustawy od dnia 1 lipca br., w tym o ewentualnych planowanych zmianach w kontraktach zawieranych przez NFZ. W szczególności proszę o przekazanie mi informacji o tym, czy i jakie działania podjął Pan Prezes w celu zapewnienia wykonania od dnia 1 lipca br. poszczególnych przepisów ustawy. Proszę także o wskazanie ewentualnych zmian w budżecie Funduszu spowodowanych wejściem w życie przedmiotowej ustawy.